

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 24 september 2020

Agendapunt : 4.f

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Evaluatie / impactanalyse Samen Sterk in Brabant (SSiB)

Beslispunten :

1. Kennis te nemen van de impactanalyse van Lysias Advies en de beschouwingen hiervan in samenhang met de aanbevelingen uit het afstudeeronderzoek 'Sturen op Praktijkinzicht'.
2. Kennis te nemen van de vervolgstappen.
3. In het AB van 19 november op basis van het Plan van Aanpak SSiB 2021-2023 een besluit te nemen over de continuering van de financiële verhoging en de aanpak voor SSiB voor 2022 en verder.

Aanleiding

In het AB van 12 maart is de behoefte uitgesproken voor een uitgebreide evaluatie van SSiB. Pas nadat een evaluatie is opgeleverd wil het AB een besluit nemen of vanaf 2022 een financiële verhoging structureel zal worden en op welke wijze deze in de begroting ODZOB verwerkt zal worden. Inmiddels is er een impactanalyse opgesteld in opdracht van de provincie Noord-Brabant, en heeft de ODBN het afstudeeronderzoek 'Sturen op Praktijkinzicht' laten uitvoeren. Deze analyse en de samenvatting van het afstudeeronderzoek zijn in de bijlage opgenomen en laten zien dat SSiB staat en meerwaarde heeft voor de deelnemers. Het AB wordt gevraagd om kennis te nemen van deze onderzoeken en vervolgstappen. In het volgende AB van 19 november zal een besluit worden gevraagd over de financiële verhoging van SSiB met ingang van het jaar 2022. Een Plan van Aanpak (PvA) SSiB 2021-2023 is momenteel in voorbereiding inclusief de ontwikkeling van prestatie indicatoren die richtinggevend zijn voor de financiering.

Toelichting

De afgelopen maanden heeft het overheidsadviesbureau Lysias Advies de impact van SSiB 3.0 onderzocht. In het huidige plan van aanpak voor de versterking van toezicht en handhaving in het Natuurnetwerk Noord-Brabant is het voornemen uitgesproken om middels een onafhankelijke evaluatie vast te stellen of met de provinciale impuls gelden de gewenste meerwaarde is gerealiseerd. Met het onderzoek van Lysias Advies is hier nu invulling aan gegeven.

Aan de onderzoekers is een drietal vragen voorgelegd:

- Welke indicatoren kunnen structureel worden gehanteerd om de effectiviteit van SSiB te meten?
- Is er door de extra inzet (menskracht en financiën) van de versterking, voldoende meerwaarde gecreëerd in relatie tot de gestelde doelen en hoe is deze meerwaarde te definiëren (kwantitatief en kwalitatief)?
- Hoe zou het vervolgtraject SSiB 2021+ nog beter kunnen worden ingericht?

Om een antwoord te geven op deze vragen hebben de onderzoekers documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met diverse betrokkenen. Op basis daarvan is een indicatorenset opgesteld waarmee SSiB haar presentaties zou moeten kunnen monitoren. Deze set is ook gebruikt door het onderzoeksteam om kwantitatieve uitspraken te doen over de meerwaarde van de provinciale impuls. Daarnaast worden in het onderzoeksrapport op basis van interviews enkele kwalitatieve uitspraken gedaan over diezelfde meerwaarde, en wordt geadviseerd over het vervolgtraject van SSiB. Hoewel de evaluatie met name ingaat op de provinciale versterking (3.0), wordt ook de basisopdracht (in)direct meegenomen. De conclusies en aanbevelingen hebben daarom ook betrekking op een meerwaarde voor het vervolg van de basisopdracht.

Hieronder vindt een korte beschouwing plaats van het onderzoeksrapport. De kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de meerwaarde van SSiB 3.0 wordt besproken. Daarbij wordt eveneens ingegaan op welke vervolgstappen worden genomen bij SSiB, om een volgende verbetering te maken in de ontwikkeling van de organisatie.

Kwantitatieve evaluatie

Om de opbrengst van de impuls gelden te kwantificeren – en om SSiB in de toekomst in staat te stellen de eigen prestaties te meten – hebben de onderzoekers een indicatorenset opgesteld. Diezelfde set indicatoren hebben de onderzoekers zelf voor zover mogelijk ingevuld om de (cijfermatige) opbrengst van de impuls gelden in kaart te brengen. Op basis van deze analyse komt het onderzoeksteam tot de conclusie dat de impuls heeft geleid tot een aantal positieve ontwikkelingen. Zo heeft de verdrievoudiging van het budget geleid tot een vervijfvoudiging van het aantal constateringen en is het follow up-percentage flink toegenomen.

De onderzoekers constateren dat de ontwikkeling van SSiB positief is, maar beamen dat de eigen geboden indicatorenset vooralsnog onvolledig is en dat voorzichtigheid geboden is bij het interpreteren van de cijfers. Zo biedt de indicatorenset geen inzicht in de ontwikkeling van de Brabantbrede handhavingssamenwerking. De onderzoekers geven zelf ook aan dat de indicatoren primair gericht zijn op de werkorganisatie en daardoor nog geen beeld bieden van wat de inspanningen van SSiB opleveren in de natuurgebieden.

De indicatorenset is sterk georiënteerd op de bedrijfsvoering, en zegt weinig over de daadwerkelijke opbrengst van de inspanningen van SSiB. Daardoor biedt de set nog geen volledig zicht op de opbrengsten van de provinciale impuls in de natuurgebieden. Maar ook op het gebied van bedrijfsvoering is de set nog niet klaar voor gebruik. De indicatorenset zou dan ook vooral moeten worden beschouwd als vertrekpunt voor de ontwikkeling van indicatoren, en niet als het eindstadium. Er zijn nog veel vraagtekens te plaatsen bij verschillende indicatoren om de set één op één over te nemen in de verantwoordingsrapportages. Het is van belang om zorgvuldig na te gaan welke indicatoren overgenomen worden voor de verslaglegging, welke achterwege gelaten worden, en vooral hoe de set kan worden aangevuld.

Dit is een doorlopend proces waar voortdurend aan gewerkt en geschaafd moet worden. Een indicatorenset is immers nooit 'af'. Inmiddels is een begin gemaakt met het kritisch analyseren van de eigen verantwoordingsstructuur. Daarbij kan onder andere gesteund worden op de bevindingen van Lysias Advies.

Kwalitatieve evaluatie

Naast de cijfermatige analyse op basis van de indicatorenset, heeft Lysias Advies gebruik gemaakt van interviews als instrument om de meerwaarde van SSiB en de impuls kwalitatief te duiden. De kwalitatieve bevindingen van de onderzoekers zijn grotendeels herkenbaar en komen in grote mate overeen met de bevindingen uit het afstudeeronderzoek 'Sturen op Praktijkinzicht', dat onlangs eveneens bij SSiB is afgerond. Het is goed om te zien dat ook in het rapport van Lysias Advies de breed gedragen steun voor SSiB bij de handhavingpartners naar voren komt.

Wat ook in beide rapporten aan de orde komt, is dat er nog winst te behalen is in het formuleren van een integrale visie en strategie, waarbij de handhavingpartners een belangrijke rol zouden moeten spelen. Er is behoefte aan een integrale en concrete lange termijnstrategie. Daarvan afgeleid kunnen heldere operationele kaders worden opgesteld, die SSiB ook in staat moeten stellen om de resultaten van de organisatie nauwkeuriger te monitoren. Daarbij zouden de regio-/gebiedsplannen een belangrijke rol kunnen spelen. Ook adviseren de onderzoekers een communicatieplan op te stellen. In de kwalitatieve analyse van Lysias Advies is nog niet helemaal duidelijk wat de *impact* van de provinciale versterking is geweest. Erkend moet worden dat een duidelijk plan van aanpak, waar concrete operationele doelstellingen van afgeleid kunnen worden, voorwaardelijk is om prestaties goed in kaart te kunnen brengen. Het verder concretiseren van de SSiB-opdracht is daarom van groot belang voor het verbeteren van de verantwoordingsstructuur.

Conclusie en vervolg

In hoofdlijn constateren de onderzoekers dat de basis van SSiB staat en meerwaarde heeft voor de deelnemers. Wel geven ze ook aan dat SSiB zich nog altijd in de beginfase bevindt, waarbij gewerkt wordt met korte termijnen en indicatoren nog niet altijd aanwezig zijn. Daarom bevelen zij aan te werken in een langere termijnen en de indicatoren voor de sturing en verantwoording verder door te ontwikkelen. Met name de betrokkenheid van gemeenten en de communicatie van activiteiten verdient daarbij volgens hen nadrukkelijke aandacht.

De indicatorenset uit het rapport van Lysias Advies is nog niet volledig klaar voor gebruik. Er ligt nog een belangrijke taak in het uitzoeken van hoe de prestaties van SSiB in de toekomst gemeten gaan worden. Daarbij is een concreet plan van aanpak onmisbaar. Andere elementen uit de impactanalyse zijn samen met de uitkomsten van het afstudeeronderzoek goed bruikbaar om de volgende fase van SSiB gestalte te geven. SSiB maakt grote ontwikkelingen door, in een relatief kort tijdsbestek. De organisatie wordt binnen de Omgevingsdienst Brabant Noord formeel ingebed in het Team Handhaving, waarvoor binnenkort een kwartiermaker aan de slag gaat.

De volgende vervolgstappen uit de aanbevelingen zijn inmiddels genomen:

- Een projectteam is gestart met het opstellen van het volgende jaarverslag. In dit jaarverslag zal worden gewerkt met een nieuwe indicatorenset. Daarvoor moet nog worden onderzocht welke indicatoren van Lysias werkbaar zijn en hoe deze set verder uitgebouwd kan worden.

- Voor het vaststellen van de resultaten van SSiB is het essentieel dat de SSiB-opdracht verder geconcretiseerd wordt. Onder regie van de provincie wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de komende jaren.
- Met het opstellen van de gebiedsplannen wordt werk gemaakt van de wens om regio-specifiek prioriteiten te stellen in samenspraak met de partners. Het is de bedoeling dat deze plannen de komende periode verder worden uitgewerkt. Er wordt nog uitgezocht hoe de terugkoppeling op de resultaten uit de gebiedsplannen gestalte gaat krijgen.
- Binnenkort wordt een start gemaakt met het concretiseren van de communicatiestrategie van SSiB.

SSiB is een organisatie in ontwikkeling. Dat wordt nadrukkelijk genoemd in de impactanalyse en wordt ook beaamd door de partners van de organisatie. Vanwege alle ontwikkelingen die zich in kort tempo opvolgen is het moeilijk om de organisatie volledig door te lichten en om het effect op de leefomgeving vast te stellen. Belangrijk is om de aanbevelingen uit alle rapportages te benutten om de organisatie verder te ontwikkelen. De eerste stappen daartoe zijn gezet.

Beoogd effect

Het verkrijgen van een breed inzicht in de externe evaluatie van SSiB in de vorm van de bijgevoegde impactanalyse en het afstudeeronderzoek. Deze analyse is richtinggevend voor het op te stellen het PvA voor de periode 2021-2023. Over de financiële consequenties neemt het AB ODZOB in november een besluit.

Financiën / Personeel

Op dit moment zijn er nog geen financiële of personele consequenties. De financiële consequenties zullen in het AB ODZOB van 19 november ter besluitvorming worden voorgelegd.

Vervolg

In het volgende AB van 19 november zal een besluit worden gevraagd over de financiële verhoging van SSiB met ingang van het jaar 2022. Een Plan van Aanpak (PvA) SSiB 2021-2023 is momenteel in voorbereiding inclusief de ontwikkeling van prestatie indicatoren die richtinggevend zijn voor de financiering.

Bijlagen

- Rapport impactanalyse versterking SSiB
- Samenvatting afstudeeronderzoek 'Sturen op praktijkinzicht' (conclusies en aanbevelingen)

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. Kennis te nemen van de impactanalyse van Lysias Advies en de beschouwingen hiervan in samenhang met de aanbevelingen uit het afstudeeronderzoek 'Sturen op Praktijkinzicht'.
2. Kennis te nemen van de vervolgstappen.
3. In het AB van 19 november op basis van het Plan van Aanpak SSiB 2021-2023 een besluit te nemen over de continuering van de financiële verhoging en de aanpak voor SSiB voor 2022 en verder.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 24 september 2020.

M.J. van Schuppen
Voorzitter

M.M.J.F. van der Ven
Plaatsvervangend secretaris